

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра публічного управління, менеджменту та маркетингу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ІНІЕУ СНУ ім.

В.Даля

“15” 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Електронне врядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси у публічному управлінні

Ступінь вищої освіти _____ магістр _____

Інститут	Галузь знань	Спеціальність	Спеціалізація
Навчально-науковий інститут економіки і управління	28 Публічне управління і адміністрування	281 Публічне управління і адміністрування	

Робоча програма навчальної дисципліни Електронне врядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси у публічному управлінні
для студентів спеціальності 281 Публічне управління і адміністрування

Розробники: к.е.н., доцент Моргачов І.В.

И. Моргачов

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) публічного управління, менеджменту та маркетингу

Протокол № 2 від «08» жовтня 2019 р.

Завідувач кафедри: *С.І. Овчаренко* (С.І. Овчаренко)

Схвалено методичною комісією ННІЕУ СХУ ім.В. Даля

Протокол № 2 від «15» жовтня 2019 року

Голова методичної комісії *Ю.І. Ключ* (проф., Ю.І. Ключ)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Профіль дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Електронне врядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси у публічному управлінні» є формування комплексу професійної компетентності, щодо системи електронного урядування з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій за для покращення рівня і якості державних послуг громадянам і подальшого інноваційного розвитку публічної служби.

Метою лекційних занять за дисципліною «Електронне врядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси у публічному управлінні» є забезпечення достатнього рівня теоретичних знань, необхідних для розуміння принципів належного електронного урядування та електронної демократії.

Метою практичних занять за дисципліною є закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок використання інформаційних систем та технологій в процесі електронного урядування з метою забезпечення електронної демократії; розвиток дослідницьких вмінь.

Метою самостійної роботи за дисципліною є систематизація і закріплення отриманих теоретичних знань і практичних навичок здобувачів вищої освіти; формування вмінь використовувати нормативну і спеціальну літературу; розвиток пізнавальних здібностей.

Предметом дисципліни є: закономірності й процеси формування та прийняття управлінських рішень із застосуванням технологій електронного урядування.

Завдання дисципліни – формування сучасних теоретичних та практичних знань, умінь та навичок з електронного урядування, налагодження ефективних комунікацій з метою кращої підготовки до співробітництва та взаємодії в інформаційному суспільстві та суспільстві знань; формування навичок самостійної роботи з традиційною літературою та джерелами в Інтернеті; розвиток логічного та аналітичного мислення; вироблення вмінь застосовувати у професійній діяльності основні методи і принципи електронного урядування; придбання практичних навичок з надання адміністративних послуг в системі електронного урядування.

Знання і навички, отримані на другому (магістерському) рівні при вивченні дисципліни будуть розвинуті на рівні підготовки докторів філософії при виконанні наукових робіт та дисертаційних досліджень.

Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни, будуть використовуватись у професійному контексті законодавцями, вищими державними службовцями, керівниками, менеджерами (управителями) установ з метою організації та оптимізації процесів електронного урядування та демократії.

1.2 Компетентності і результати навчання

За результатами опанування навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають професійні компетентності, перелік яких наведено в таблиці 1.1 в стовпці «Компетентності». Щоб набути кожен з перерахованих компетентностей, здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати знання, уміння, комунікативні здібності, а також здатність самостійно і відповідально здійснювати дії в контексті професії. Ці складові відповідають дескрипторам з Національної рамки кваліфікацій і надаються для кожної компетентності в таблиці 1.1.

Компетентності	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<p>Здатність обирати сучасне програмне забезпечення, Internet-ресурси для планування, організації та здійснення професійної та дослідницької діяльності.</p>	<p>Знання сутності, класифікації та особливостей інформаційних систем та технологій електронного урядування; категорійно-понятійного апарату проблематики інформаційного суспільства та електронного урядування; актуальних проблем інформатизації суспільства; загальних принципів, методів та моделей електронного урядування; класифікації, ієрархії та системи державних адміністративних послуг.</p>	<p>Оцінювати та класифікувати інформаційні системи; оцінювати та аналізувати стан електронного урядування; застосовувати комунікаційні та інформаційні технології в процесі підготовки, прийняття та впровадження управлінських рішень. Давати об'єктивну характеристику інформаційним системам електронного урядування, що функціонують в установах різного типу; оцінювати стан ведення органами державної влади та місцевого самоврядування своїх електронних інформаційних ресурсів.</p>	<p>Здатність здійснювати вибір оптимальних інформаційних систем та технологій для організації електронного урядування; розуміння понятійного апарату проблематики інформаційного суспільства та електронного урядування; використовувати в практичній діяльності теоретичні принципи формування інформаційних систем для електронного урядування; вільно класифікувати державні адміністративні послуги; оцінювати стан ведення органами державної влади та місцевого самоврядування своїх електронних інформаційних ресурсів.</p>	<p>Здатність самостійно здійснювати: налаштування параметрів комп'ютера, операційної системи та інструментальних програмних засобів, що використовуються в публічному управлінні; визначати сутність та використовувати понятійний апарат проблематики інформаційного суспільства та електронного урядування; підготовку завдань оптимізації інформаційних систем в публічному управлінні; проводити оцінку стану ведення органами державної влади та місцевого самоврядування своїх електронних інформаційних ресурсів.</p>

Компетентності	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<p>Здатність організувати організаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.</p>	<p>Знання теоретичних основ організації та функціонування інформаційних систем в економіці взагалі та в електронному урядуванні зокрема; нормативно-правових засад забезпечення розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування; основ, принципів та завдань організації електронного документообігу; сутності, значення та основних етапів формування електронного уряду в Україні.</p>	<p>Застосовувати оптимальні види сучасних інформаційних технологій та систем для обробки та формалізації публічної інформації в практичній діяльності; застосовувати набуті навички в практичній діяльності щодо інформаційної політики; визначати якість та ефективність прикладних програм з обробки публічної інформації, порівнювати їх з аналогами; використовувати найкращий зарубіжний та вітчизняний досвід у цій сфері.</p>	<p>Здатність організувати електронний документообіг за науковими принципами для виконання завдань електронного урядування з виконанням нормативно-правових засад забезпечення розвитку інформаційного суспільства та електронної демократії; вдосконалювати процеси електронного урядування за рахунок використання сучасних інформаційних систем і технологій та з урахуванням найкращого зарубіжного та вітчизняного досвіду у цій сфері.</p>	<p>Здатність самостійно визначати рівень оптимальності та ефективності рівня використання інформаційних систем і технологій для забезпечення завдань електронної демократії та врядування з урахуванням актуальних нормативно-правових засад забезпечення розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування; самостійного використання технологій електронного документообігу для забезпечення процесів електронного врядування з урахуванням найкращого зарубіжного та вітчизняного досвіду у цій сфері.</p>

Компетентності	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Здатність організувати та розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.	Знання принципів, методів, програмного інструментарію та інформаційно-комунікаційних технологій, що орієнтовані на вдосконалення електронного урядування; основних принципів, напрямів і механізмів трансформації системи публічного управління в Україні у відповідності з вимогами інформаційного суспільства; організаційної системи управління електронного урядування в Україні.	Застосовувати методи, програмний інструментарій та комп'ютерні технології, що орієнтовані на підтримку прийняття рішень для розв'язування задач електронної демократії; здійснювати комплексний аналіз рівня готовності органів державної влади та місцевого самоврядування до впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; організувати обробку документації з метою здійснення інформаційного забезпечення органів державної влади, місцевого самоврядування, установ або організацій засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	Здатність оптимального використання методів і програмного інструментарію для забезпечення безпеки публічної інформації; здійснювати організацію обробки документації з метою здійснення інформаційного забезпечення органів державної влади, місцевого самоврядування, установ або організацій засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; здійснювати комплексний аналіз рівня готовності органів державної влади та місцевого самоврядування до впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	Здатність в команді реалізувати основні принципи та використовувати технології інформатизації процесів електронного урядування та електронної демократії, а також забезпечення безпеки публічної інформації; вільно орієнтуватись у традиційних та електронних інформаційних ресурсах органів державної влади.

Перераховані компетентності є складовими інтегральної професійної компетентності «Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики».

Продемонстровані здобувачами вищої освіти знання, уміння, комунікативні здібності, самостійність і відповідальність в прийнятті рішень складаються в інтегрований програмний результат навчання «Здатність організувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій», що зв'язаний з дисципліною «Електронне врядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси у публічному управлінні» в освітній програмі за спеціальністю 281 «Публічне управління і адміністрування» і позначений в програмі міткою «ФК 12»

1.3 Навчальна робота за дисципліною

Тип дисципліни: обов'язкова.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, самостійна робота, контрольна робота.

Семестри: 3-й .

Обсяг дисципліни: загальна кількість годин – 120; кількість кредитів ECTS - 4

Денна форма навчання:

– 3 семестр: лекції – 14 год., лабораторні заняття - 0 год., практичні – 7 год., самостійна робота студентів – 99 год.; кількість кредитів ECTS – 4, вид контролю – іспит.

Заочна форма навчання:

– 3 семестр: лекції – 6 год., лабораторні заняття - 0 год., практичні – 4 год., самостійна робота студентів – 110 год.; кількість кредитів ECTS – 4, вид контролю – іспит.

Мова навчання: українська.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу, які безпосередньо проводять заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою morgachov.ilya@gmail.com.

2 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

2.1 Тематичний план 3-го семестру

ТЕМА 1. Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії.

Стислий зміст теми. Сутнісні особливості електронного урядування. Фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування. Теоретичні засади електронного урядування. Міжнародні та національні документи у сфері електронного урядування. Мета, цілі та завдання електронного урядування. Принципи електронного урядування. Моделі електронного урядування. Етапи розвитку електронного урядування. Поняття та зміст електронної демократії. Цілі та основні напрями розвитку електронної демократії. Форми та інструменти електронної демократії.

ТЕМА 2. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації.

Стислий зміст теми. Загальносвітові тенденції розвитку ІКТ як фактор впливу на електронне урядування: глобалізація, розвиток світового інформаційного суспільства. Сектори міжсуб'єктної взаємодії в системі електронного урядування. Очікування та наслідки впровадження електронного урядування. Національні програми реформ як складові розбудови сучасної національної системи електронного урядування. Концепція інформатизації: нормативно-правове забезпечення. Концепція розвитку інформаційного суспільства. Сучасні державні проекти з розвитку електронного урядування та їх законодавче забезпечення.

ТЕМА 3. Електронна демократія: основи та стратегії реалізації.

Стислий зміст теми. Е-демократія як механізм політичної взаємодії. Методика електронного залучення. Електронна демократія: сутність, мета, основні завдання, категорійно-понятійний апарат. Цілі е-демократії. Сектори та інструменти електронної демократії. Досвід використання інструментів е-демократії в країнах ЄС. Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження. Електронне правосуддя. Інструменти електронної демократії в Україні: стан та тенденції розвитку.

ТЕМА 4. Публічна політика, управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.

Стислий зміст теми. Сутність державної інформаційної політики. Державна інформаційна політика: пріоритетні напрями та принципи. Державна інформаційна політика та електронне урядування. Механізми Національної програми інформатизації. Модель взаємодії суб'єктів Національної програми інформатизації. Механізм розвитку інформаційного суспільства. Стратегія розвитку інформаційного суспільства. Механізми публічного управління

розвитком електронного урядування. Публічне управління розвитком інформаційного суспільства країн ЄС. Публічне управління розвитком електронного урядування деяких країн ЄС.

ТЕМА 5. Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади.

Стислий зміст теми. Фактори виникнення корупції та моделі їх подолання за допомогою інформаційно-комунікаційного інструментарію. Забезпечення прозорості інформації про діяльність органів публічного управління та їх посадових осіб як антикорупційний чинник. Інформаційно-комунікаційні інструменти участі громадськості в реалізації антикорупційної політики. Антикорупційні стратегії із застосування технологій електронного урядування та електронної демократії. Сфери впливу технологій електронного урядування та електронної демократії в Україні на корупцію. Складові інформаційної інфраструктури спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання корупції. Складові інформаційної інфраструктури публічного сектора у сфері запобігання корупції. Складові інформаційної інфраструктури відкритих даних у сфері запобігання корупції. Складові інформаційної інфраструктури участі суспільства у сфері запобігання корупції.

ТЕМА 6. Моніторинг та прогнозування розвитку системи електронного урядування.

Стислий зміст теми. Розвиток електронного урядування та електронної демократії як напрям національної інформаційної політики. Індекс мережевої готовності. Глобальний інноваційний індекс. Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Національна система індикаторів рівня розвитку інформаційного суспільства. Індекс розвитку електронного уряду. Індекс електронної участі. Інші підходи до оцінювання розвитку електронного урядування. Моніторинг розвитку електронного урядування в Україні.

ТЕМА 7. Розвиток електронного урядування на регіональному рівні.

Стислий зміст теми. Поняття «розумне місто», «електронне місто», «електронний регіон». Розвиток електронного урядування на регіональному рівні в Україні. Досвід упровадження електронного урядування в містах країни. Основні напрями розвитку електронного урядування. Крайні зарубіжні практики електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях.

ТЕМА 8. ІТ-архітектура системи електронного урядування.

Стислий зміст теми. Світовий досвід стандартизації архітектурних рішень. Рівні архітектури електронного урядування. Телекомунікаційний підрівень. Державна захищена мережа. Технічний підрівень. Центри обробки даних (G-cloud). Технологічний підрівень. Нормативно-правове забезпечення інфраструктурного рівня ІТ-архітектури системи електронного урядування. Підрівень додатків. Презентаційний підрівень. Канальний підрівень.

ТЕМА 9. Електронний документообіг: реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади.

Стислий зміст теми. Електронний документообіг. Електронний цифровий підпис. Передумови та етапність упровадження систем електронного документообігу. Функції сучасних систем електронного документообігу. Електронний архів. Системи електронного документообігу. Зміст реінжинірингу адміністративних процесів. Роль інформаційних технологій у реінжинірингу. Нові принципи документообігу. Системи електронного документообігу в реінжинірингу адміністративних процесів.

ТЕМА 10. Електронні послуги.

Стислий зміст теми. Адміністративні та інші послуги: сутність, суб'єкти та способи їх надання. Інтегровані офіси надання адміністративних послуг. Сутність електронних адміністративних послуг. Організація надання електронних адміністративних послуг. Модель ООН розвитку онлайн-послуг. Електронні публічні послуги в країнах Європи та Азії. Перспективні напрями розвитку послуг електронного уряду. Стан упровадження електронних адміністративних послуг на центральному рівні. Стан упровадження електронних адміністративних послуг та окремих інших електронних сервісів на місцевому рівні.

ТЕМА 11. Доступ до публічної інформації.

Стислий зміст теми. Доступ до публічної інформації: базові поняття. Законодавство держав Європейського Союзу у сфері доступу до інформації про діяльність органів публічного управління. Нормативно-правове та організаційне забезпечення доступу до публічної інформації в Україні. Формати даних. Набори даних. Оприлюднення наборів даних. Зв'язані відкриті дані. Екосистема відкритих даних та оцінка готовності до запровадження відкритих даних. Світовий досвід використання відкритих даних. Українські проекти використання відкритих даних.

ТЕМА 12. Формування та розвиток навичок електронного урядування.

Стислий зміст теми. Управління компетенціями у контексті стратегії управління людськими ресурсами в ІКТ-сфері. Узгодження національної рамки кваліфікацій та ІТ-професій з європейською рамкою е-компетенцій. Механізми формування та розвитку ІКТ-компетентності публічних службовців. Підходи до формування та розвитку навичок з е-урядування у публічних службовців.

ТЕМА 13. Захист інформації в системах електронного урядування.

Стислий зміст теми. Основні визначення та поняття інформаційної безпеки. Сутність захисту інформації. Завдання у сфері захисту інформації. Основні проблеми безпечного функціонування систем електронного урядування. Поняття та види загроз інформаційній безпеці. Канали витоку інформації. Законодавчий рівень забезпечення протидії загрозам інформаційній безпеці. Адміністративний та процедурний рівні забезпечення протидії загрозам інформаційній безпеці. Програмно-технічний рівень протидії загрозам інформаційній безпеці та політика безпеки в системах е-урядування. Рівні системи електронного урядування з точки зору протидії загрозам інформаційній безпеці.

ТЕМА 14. Електронна взаємодія в органах публічної влади.

Стислий зміст теми. Єдина система електронної взаємодії. Стан та тенденції розвитку електронної взаємодії в Україні. Основні завдання щодо створення ЄСЕВ. Інтегрованість. Моделі електронної взаємодії. Програмне забезпечення електронної взаємодії. Можливості сервісів Google та їх використання в органах державного управління та місцевого самоврядування.

ТЕМА 15. Розвиток електронного урядування та електронної демократії.

Стислий зміст теми. Сучасні тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Хмарні технології як підґрунтя розвитку ІТ-архітектури системи електронного урядування. Мобільні технології як основа для розбудови m-government. Технологія BYOD. Технології Інтернет речей і «розумні технології». Громадські проекти мобілізації людських ресурсів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Організаційні технології електронного урядування та електронної демократії.

3 ЗМІСТ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

3.1 Зміст аудиторних занять 3-го семестру денної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН,	Література для самостійної роботи
1	Лекція 1. Тема. Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації. <u>Стислий зміст.</u> Сутнісні особливості електронного урядування. Фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування. Теоретичні засади електронного урядування. Міжнародні та національні	2	Презентація в PowerPoint	[1, с. 7-57]; [2, с. 6-48]

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН,	Література для самостійної роботи
	<p>документи у сфері електронного урядування. Мета, цілі та завдання електронного урядування. Принципи електронного урядування. Моделі електронного урядування. Етапи розвитку електронного урядування. Поняття та зміст електронної демократії. Цілі та основні напрями розвитку електронної демократії. Форми та інструменти електронної демократії.</p> <p>Загальносвітові тенденції розвитку ІКТ як фактор впливу на електронне урядування: глобалізація, розвиток світового інформаційного суспільства. Сектори міжсуб'єктної взаємодії в системі електронного урядування. Очікування та наслідки впровадження електронного урядування. Національні програми реформ як складові розбудови сучасної національної системи електронного урядування. Концепція інформатизації: нормативно-правове забезпечення. Концепція розвитку інформаційного суспільства. Сучасні державні проекти з розвитку електронного урядування та їх законодавче забезпечення.</p>			
3	<p>Лекція 2. Тема. Електронна демократія: основи та стратегії реалізації. <u>Стислий зміст.</u> Е-демократія як механізм політичної взаємодії. Методика електронного залучення. Електронна демократія: сутність, мета, основні завдання, категорійно-понятійний апарат. Цілі е-демократії. Сектори та інструменти електронної демократії. Досвід використання інструментів е-демократії в країнах ЄС. Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження. Електронне правосуддя. Інструменти електронної демократії в Україні: стан та тенденції розвитку.</p>	2	Презентація в PowerPoint	[3, с. 7-75]
3	<p>Практичне заняття 1. Тема. Публічна політика, управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування. <u>Стислий зміст.</u> Сутність державної інформаційної політики. Державна інформаційна політика: пріоритетні напрями та принципи. Державна інформаційна політика та електронне урядування. Механізми Національної програми інформатизації. Модель взаємодії суб'єктів Національної програми інформатизації. Механізм розвитку інформаційного суспільства. Стратегія розвитку інформаційного суспільства. Механізми публічного управління розвитком електронного</p>	2	Презентація в PowerPoint	[4, с. 7-65]

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН,	Література для самостійної роботи
	урядування. Публічне управління розвитком інформаційного суспільства країн ЄС. Публічне управління розвитком електронного урядування деяких країн ЄС.			
5	<p>Лекція 3.</p> <p>Тема. Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади. Моніторинг та прогнозування розвитку системи електронного урядування.</p> <p><u>Стислий зміст.</u> Фактори виникнення корупції та моделі їх подолання за допомогою інформаційно-комунікаційного інструментарію. Забезпечення прозорості інформації про діяльність органів публічного управління та їх посадових осіб як антикорупційний чинник. Інформаційно-комунікаційні інструменти участі громадськості в реалізації антикорупційної політики. Антикорупційні стратегії із застосування технологій електронного урядування та електронної демократії. Сфери впливу технологій електронного урядування та електронної демократії в Україні на корупцію. Складові інформаційної інфраструктури публічного сектора у сфері запобігання корупції. Розвиток електронного урядування та електронної демократії як напрям національної інформаційної політики. Індекс мережевої готовності. Глобальний інноваційний індекс. Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Національна система індикаторів рівня розвитку інформаційного суспільства. Індекс розвитку електронного уряду. Індекс електронної участі. Інші підходи до оцінювання розвитку електронного урядування. Моніторинг розвитку електронного урядування в Україні.</p>	2	Презентація в PowerPoint	[5, с. 7-52]; [6, с. 5-60]
7	<p>Лекція 4.</p> <p>Тема. Розвиток електронного урядування на регіональному рівні.</p> <p><u>Стислий зміст.</u> Поняття «розумне місто», «електронне місто», «електронний регіон». Розвиток електронного урядування на регіональному рівні в Україні. Досвід впровадження електронного урядування в містах країни. Основні напрями розвитку електронного урядування. Крайні зарубіжні практики електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях.</p>	2	Презентація в PowerPoint	[7, с. 7-63]
7	<p>Практичне заняття 2</p> <p>Тема. ІТ-архітектура системи електронного урядування.</p> <p><u>Стислий зміст.</u> Світовий досвід стандартизації архітектурних рішень. Рівні архітектури</p>	2	Презентація в PowerPoint	[8, с. 6-55]

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН,	Література для самостійної роботи
	електронного урядування. Телекомунікаційний підрівень. Державна захищена мережа. Технічний підрівень. Центри обробки даних (G-cloud). Технологічний підрівень. Нормативно-правове забезпечення інфраструктурного рівня IT-архітектури системи електронного урядування. Підрівень додатків. Презентаційний підрівень. Канальний підрівень.			
11	Лекція 5. Тема. Електронний документообіг: реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади. Електронні послуги. <u>Стислий зміст.</u> Електронний документообіг. Електронний цифровий підпис. Передумови та етапність упровадження систем електронного документообігу. Функції сучасних систем електронного документообігу. Електронний архів. Системи електронного документообігу. Зміст реінжинірингу адміністративних процесів. Роль інформаційних технологій у реінжинірингу. Нові принципи документообігу. Системи електронного документообігу в реінжинірингу адміністративних процесів. Адміністративні та інші послуги: сутність, суб'єкти та способи їх надання. Інтегровані офіси надання адміністративних послуг. Сутність електронних адміністративних послуг. Організація надання електронних адміністративних послуг. Модель ООН розвитку онлайн-послуг. Електронні публічні послуги в країнах Європи та Азії. Перспективні напрями розвитку послуг електронного уряду. Стан упровадження електронних адміністративних послуг на центральному рівні. Стан упровадження електронних адміністративних послуг та окремих інших електронних сервісів на місцевому рівні.	2	Презентація в PowerPoint	[9, с. 7-59]; [10, с. 7-52]
13	Лекція 6. Тема. Доступ до публічної інформації. <u>Стислий зміст.</u> Доступ до публічної інформації: базові поняття. Законодавство держав Європейського Союзу у сфері доступу до інформації про діяльність органів публічного управління. Нормативно-правове та організаційне забезпечення доступу до публічної інформації в Україні. Формати даних. Набори даних. Оприлюднення наборів даних. Зв'язані відкриті дані. Екосистема відкритих даних та оцінка готовності до запровадження відкритих даних. Світовий досвід використання відкритих даних. Українські проекти використання відкритих даних.	2	Презентація в PowerPoint	[11, с. 7-50]

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН,	Література для самостійної роботи
13	<p>Практичне заняття 3 Тема. Формування та розвиток навичок електронного урядування.</p> <p><u>Стислий зміст.</u> Управління компетенціями у контексті стратегії управління людськими ресурсами в ІКТ-сфері. Узгодження національної рамки кваліфікацій та ІТ-професій з європейською рамкою е-компетенцій. Механізми формування та розвитку ІКТ-компетентності публічних службовців. Підходи до формування та розвитку навичок з е-урядування у публічних службовців.</p>	2	Презентація в PowerPoint	[12, с. 7-56]
15	<p>Лекція 7. Тема. Захист інформації в системах електронного урядування. Електронна взаємодія в органах публічної влади.</p> <p><u>Стислий зміст.</u> Основні визначення та поняття інформаційної безпеки. Сутність захисту інформації. Завдання у сфері захисту інформації. Основні проблеми безпечного функціонування систем електронного урядування. Поняття та види загроз інформаційній безпеці. Канали витоку інформації. Законодавчий рівень забезпечення протидії загрозам інформаційній безпеці. Адміністративний та процедурний рівні забезпечення протидії загрозам інформаційній безпеці. Програмно-технічний рівень протидії загрозам інформаційній безпеці та політика безпеки в системах е-урядування. Рівні системи електронного урядування з точки зору протидії загрозам інформаційній безпеці. Єдина система електронної взаємодії. Стан та тенденції розвитку електронної взаємодії в Україні. Основні завдання щодо створення ЄСЄВ. Інтероперабельність. Моделі електронної взаємодії. Програмне забезпечення електронної взаємодії. Можливості сервісів Google та їх використання в органах державного управління та місцевого самоврядування.</p>	2	Презентація в PowerPoint	[13, с. 8-65]; [14, с. 6-50]
15	<p>Практичне заняття 4 Тема. Розвиток електронного урядування та електронної демократії.</p> <p><u>Стислий зміст.</u> Сучасні тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Хмарні технології як підґрунтя розвитку ІТ-архітектури системи електронного урядування. Мобільні технології як основа для розбудови m-government. Технологія BYOD. Технології Інтернет речей і «розумні технології». Громадські проекти мобілізації людських ресурсів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Організаційні</p>	1	Презентація в PowerPoint	[15, с. 7-45]

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН,	Література для самостійної роботи
	технології електронного урядування та електронної демократії.			
	Підсумковий контроль знань	іспит		

4 ЗМІСТ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

4.1 Зміст аудиторних занять 3-го семестру заочної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН,	Література для самостійної роботи
5	Лекція 1 Тема. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії. <u>Стислий зміст.</u> Сутнісні особливості електронного урядування. Фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування. Теоретичні засади електронного урядування. Міжнародні та національні документи у сфері електронного урядування. Мета, цілі та завдання електронного урядування. Принципи електронного урядування. Моделі електронного урядування. Етапи розвитку електронного урядування. Поняття та зміст електронної демократії. Цілі та основні напрями розвитку електронної демократії. Форми та інструменти електронної демократії.	2	Презентація в PowerPoint	[1, с. 7-57]
5	Практичне заняття 1 Тема. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації. <u>Стислий зміст.</u> Загальносвітові тенденції розвитку ІКТ як фактор впливу на електронне урядування: глобалізація, розвиток світового інформаційного суспільства. Сектори міжсуб'єктної взаємодії в системі електронного урядування. Очікування та наслідки впровадження електронного урядування. Національні програми реформ як складові розбудови сучасної національної системи електронного урядування. Концепція інформатизації: нормативно-правове забезпечення. Концепція розвитку інформаційного суспільства. Сучасні державні проекти з розвитку електронного урядування та їх законодавче забезпечення.	2	Презентація в PowerPoint	[2, с. 6-48]
5.	Лекція 2 Тема. Електронна демократія: основи та стратегії реалізації. <u>Стислий зміст.</u> Е-демократія як механізм політичної взаємодії. Методика електронного залучення. Електронна	2	Презентація в PowerPoint	[3, с. 7-75]

	демократія: сутність, мета, основні завдання, категорійно-понятійний апарат. Цілі е-демократії. Сектори та інструменти електронної демократії. Досвід використання інструментів е-демократії в країнах ЄС. Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження. Електронне правосуддя. Інструменти електронної демократії в Україні: стан та тенденції розвитку.			
5	<p>Практичне заняття 2</p> <p>Тема. Публічна політика, управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.</p> <p><u>Стислий зміст.</u></p> <p>Сутність державної інформаційної політики. Державна інформаційна політика: пріоритетні напрями та принципи. Державна інформаційна політика та електронне урядування. Механізми Національної програми інформатизації. Модель взаємодії суб'єктів Національної програми інформатизації. Механізм розвитку інформаційного суспільства. Стратегія розвитку інформаційного суспільства. Механізми публічного управління розвитком електронного урядування. Публічне управління розвитком інформаційного суспільства країн ЄС. Публічне управління розвитком електронного урядування деяких країн ЄС.</p>	2	Презентація в PowerPoint	[4, с. 7-65]
6	<p>Лекція 3</p> <p>Тема. Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади.</p> <p><u>Стислий зміст.</u></p> <p>Фактори виникнення корупції та моделі їх подолання за допомогою інформаційно-комунікаційного інструментарію. Забезпечення прозорості інформації про діяльність органів публічного управління та їх посадових осіб як антикорупційний чинник. Інформаційно-комунікаційні інструменти участі громадськості в реалізації антикорупційної політики. Антикорупційні стратегії із застосування технологій електронного урядування та електронної демократії. Сфери впливу технологій електронного урядування та електронної демократії в Україні на корупцію. Складові інформаційної інфраструктури спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання корупції. Складові інформаційної інфраструктури публічного сектора у сфері запобігання корупції.</p>	2	Презентація в PowerPoint	[5, с. 7-52]
	Підсумковий контроль знань	іспит		

5 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пз	лб	інд	с.р.		лк	пз	лб	інд	с.р.
3-й семестр												
Тема 1. Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії.	8,1	1,5				6,6	8	2			6	
Тема 2. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації.	8,1	1,5				6,6	8	2			6	
Тема 3. Електронна демократія: основи та стратегії реалізації.	8,1	1,5				6,6	8	2			6	
Тема 4. Публічна політика, управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.	8,6		2			6,6	8	2			6	
Тема 5. Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади.	8,1	1,5				6,6	8	2			6	
Тема 6. Моніторинг та прогнозування розвитку системи електронного урядування.	8,1	1,5				6,6	7				7	
Тема 7. Розвиток електронного урядування на регіональному рівні.	8,1	1,5				6,6	7				7	
Тема 8. ІТ-архітектура системи електронного урядування.	8,6		2			6,6	7				7	
Тема 9. Електронний документообіг: реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади.	7,6	1				6,6	7				7	
Тема 10. Електронні послуги.	7,6	1				6,6	7				7	
Тема 11. Доступ до публічної інформації.	7,6	1				6,6	7				7	
Тема 12. Формування та розвиток навичок електронного урядування.	8,6		2			6,6	7				7	
Тема 13. Захист інформації в системах електронного	7,6	1				6,6	7				7	

урядування.												
Тема 14. Електронна взаємодія в органах публічної влади.	7,6	1				6,6	6					6
Тема 15. Розвиток електронного урядування та електронної демократії.	7,6		1			6,6	6					6
Індивідуальне завдання							12				12	
Усього годин за 3-й семестр	120,0	14	7			99	120	6	4		12	98
Усього годин	120	14	7			99	120	6	4		12	98

6 ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття робочим навчальним планом не передбачені.

7 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

7.1 Теми практичних занять у 3 семестрі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Електронне урядування: основи та стратегії реалізації.		2
2	Публічна політика, управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.	2	2
3	ІТ-архітектура системи електронного урядування.	2	
4	Формування та розвиток навичок електронного урядування.	2	
5	Розвиток електронного урядування та електронної демократії.	1	
	Разом	7	4

8 ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття робочим навчальним планом не передбачені.

САМОСТІЙНА РОБОТА

8.1 Самостійна робота у 3 семестрі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії.	6,6	6
2	Електронне урядування: основи та стратегії реалізації.	6,6	6
3	Електронна демократія: основи та стратегії реалізації.	6,6	6
4	Публічна політика, управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.	6,6	6
5	Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади.	6,6	6
6	Моніторинг та прогнозування розвитку системи електронного урядування.	6,6	8
7	Розвиток електронного урядування на регіональному рівні.	6,6	8
8	ІТ-архітектура системи електронного урядування.	6,6	8

9	Електронний документообіг: реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади.	6,6	8
10	Електронні послуги.	6,6	8
11	Доступ до публічної інформації.	6,6	8
12	Формування та розвиток навичок електронного урядування.	6,6	8
13	Захист інформації в системах електронного урядування.	6,6	8
14	Електронна взаємодія в органах публічної влади.	6,6	8
15	Розвиток електронного урядування та електронної демократії.	6,6	8
	Разом	99	110

9 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання навчальною програмою передбачено 1 контрольна робота у 3-му семестрі, до якої входять теоретичні питання та задачі, пов'язані зі всіма частинами курсу лекцій. Методичні вказівки щодо виконання і варіанти початкових даних до контрольної роботи надаються у методичному забезпеченні до дисципліни.

Контрольна робота оформлюється на зброшурованих аркушах паперу або в окремому зошиті. На титульному аркуші повинні бути вказано назва міністерства, назва університету, назва інституту, і інші дані, склад яких визначається навчальним відділом університету. Далі розташовуються розв'язання задач. Перед кожним рішенням повинна йти умова задачі. Рішення повинно супроводжуватись необхідними поясненнями.

10 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На лекціях застосовується пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: зорганізується сприймання та усвідомлення інформації з візуальним супроводженням навчального процесу (комп'ютерних презентацій).

На лабораторних заняттях застосовується дослідницький метод - студенти проводять дослідження характеристик алгоритмів, самостійно аналізують і обробляють отримані результати, виявляють залежності між характеристиками алгоритму, роблять висновки.

Для самостійного вивчення матеріалів курсу студенти використовують методичне забезпечення, яке розміщене на сайті Центру дистанційного навчання університету (<http://moodle.snu.edu.ua/>), доступ до якого провадиться через Інтернет.

11 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, семестровий контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги здобувачам вищої освіти, коригування навчального процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах занять у вигляді короткочасних аудиторних контрольних робіт, електронного тестування на сайті дистанційного навчання і контрольних робіт для заочної форми навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується для коригування методів і засобів навчання, а також для планування самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю - письмова з елементами тестування; зміст і структура екзаменаційних

білетів (контрольних, тестових завдань) визначені рішенням кафедри. Перелік питань, що виносяться на семестровий контроль, надається у додатку А.

12 РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 12.1- Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма, 3 семестр

Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Іспит	Сума
до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 2	до 70	100

Таблиця 12.2- Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма, 3 семестр

Присутність на всіх заняттях	Своєчасний захист лабораторних робіт	Виконання і захист лабораторних робіт	Контрольна робота	Іспит	Сума
10	-	-	20	до 70	100

Таблиця 12.3-Шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Завдання для самостійної роботи студента з дисципліни “Електронне врядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси у публічному управлінні ” / Укл. Моргачов І.В. - Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 201829 с.
2. Тексти лекцій з дисципліни “Електронне врядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси у публічному управлінні ”, / Укл. Моргачов І.В. - Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2018.– 97 с.
3. Методичні вказівки до практичних занять (плани практичних занять) з дисципліни "Електронне врядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси у публічному управлінні "/ Укл. Моргачов І.В. - Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2019.– 61 с.
4. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни " Електронне врядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси у публічному управлінні ". / Укл. Моргачов І.В. - Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2018.– 30 с.

14 ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ВИВЧЕННЯ ДАНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік дисциплін наведено у таблиці 14.1.

Таблиця 14.1-Перелік дисциплін, що забезпечують вивчення даної дисципліни

Дисципліни, що забезпечують			Дана дисципліна	
Семестр	Найменування дисципліни	Найменування теми	Семестр	Номер теми
-	-	-	-	-

15 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Найменування джерела	Кількість примірників в бібліотеці ВНЗ / кафедри / наявність в електронній бібліотеці	Кількість студентів, що навчаються за даною дисципліною	
		очна	заочна
Базова			
1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / [В.Я. Малиновський, Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 70 с.	1/+	10	390
2. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 2: Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А.І. Семенченко, А.О. Серенок]. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 72 с.	1/+	10	390
3. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 3: Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / [Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко, І.Б. Жилияєв]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 84 с.	1/+	10	390
4. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 4: Публічна політика та управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування / [А.І. Семенченко, А.О. Серенок]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 80 с.	1/+	10	390
5. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 5: Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади / [Ю. Б. Пігарев, І. С. Куспляк, В. М. Дрешпак]. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 58 с.	1/+	10	390
6. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч./за заг. ред. А.І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 6: Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи електронного урядування / [С.К. Полумієнко]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017.–64 с.	1/+	10	390
7. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 7: Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях / [С. А. Чукут]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 72 с.	1/+	10	390
8. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 8: ІТ-архітектура системи електронного урядування / [Ю.Б. Пігарев, А.Г. Ложковський, Я.В. Гапанович]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 64 с.	1/+	10	390
9. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 9: Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах	1/+	10	390

публічної влади / [С.П. Кандзюба, Р.М. Матвійчук, Я.М. Сидорович, П.М. Мусієнко]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 64 с.			
10. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 10: Електронні послуги / [Р.М. Матвійчук, С.П. Кандзюба]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 60 с.	1/+	10	390
11. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 11: Доступ до публічної інформації / [Ю.Б. Пігарєв, В.М. Дрешпак, І.С. Куспляк]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 60 с.	1/+	10	390
12. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 12: Стратегії управління людськими ресурсами, формування та розвиток навичок електронного урядування / [П.С. Клімушин]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 64 с.	1/+	10	390
13. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 13: Захист інформації в системах електронного урядування / [О.М. Хошаба]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 72 с.	1/+	10	390
14. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 14: Електронна взаємодія органів публічної влади / [С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю. Б. Пігарєв]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 60 с.	1/+	10	390
15. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 15: Технології розвитку електронного урядування та електронної демократії / [Ю. Б. Пігарєв, А. Г. Ложковський, Т. М. Маматова]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 52 с.	1/+	10	390
Допоміжна			
1. Державне управління : підручник : у2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст.голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ,2013. – Т. 2. – 324 с.	0/+	10	390
Електронне урядування : підручник / авт. кол.: В. П. Горбулін, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, О. В. Карпенко та ін.; за заг. ред. проф. Ю. В. Ковбасюка ; наук. ред. проф. Н. В. Грицяк, проф. А.І. Семенченка. – К.: НАДУ, 2014. – 352 с.	0/+	10	390
Клімушкін П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві [монографія] / П. С. Клімушкін, А. О. Серенок. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. – 312 с.	0/+	10	390
Дубов Д. В., Дубова С. В. Основи електронного урядування: Навч. посібник / Д. В. Дубов, С. В. Дубова – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 176с.	0/+	10	390
Клименко І. В., Линьов К. О. Технології електронного урядування: Навч. посібник. / І. В. Клименко, К. О. Линьов – К. : Вид-во ДУС, 2006. – 225 с.	0/+	10	390

16 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
2. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodlesti.snu.edu.ua/>

Програмне забезпечення (відкриті ліцензії):

1. Архіватори та FreeCommander: 7-zip, 2009.02 beta (Windows 95+) 2009.02 Portable (Windows XP+) XE 2017 x86 (Windows 7+), Far.
2. Офісні програми: LibreOffice, OpenOffice, LeaderTask, WPS Office Home Free, FreeOffice, WPS Office 2019, EssentialPIM Free, Polaris Office, WPS Office 2019 Free, PDF24, PDF24, Notepad++, STDU Viewer, PDFCreator, OpenOCR Rus (Cuneiform), iCopy.
3. Програми для роботи з Інтернетом: Mozilla FireFox - Веб-браузер (Windows 7+), Opera x64 -Веб-браузер, zip 54 x86 Opera 36 (Windows XP) Opera 12.17 (Windows 98), Google Chrome - Веб-браузер, Thunderbird, Miranda NG, Feed Reader.
4. Програми перекладачі: QTranslate, Перекладач Google.
5. Програми для схову даних: Dropbox, iCloud, Google Drive, pCloud Drive, Microsoft OneDrive, MEGAsync.
6. Програми для роботи з даними та документами: Google Docs та Google Tabs.
7. Програма організації електронного документообігу М.Е.Дос.
8. Програмне забезпечення ProZorro - системи організації протидії корупції в закупівлях Інтернет-порталу - <https://prozorro.gov.ua>.

Додаток А

А.1. Перелік питань і задач, що виносяться на контрольні заходи

1. Сутність поняття «електронне управління». Поясніть його зв'язок із поняттям «електронне урядування», «електронний уряд» та електронна держава». Обґрунтуйте Вашу позицію. Поясніть зв'язок між інформаційним суспільством та суспільством знань.
2. Сутність, мета, принципи і напрями державної інформаційної політики.
3. Основні переваги та недоліки традиційної бюрократичної моделі публічного управління та моделі «належного управління» («good governance»).
4. Різновиди інформаційної діяльності.
5. Конкретні приклади взаємодії для моделей електронного урядування G2G, G2B та G2C.
6. Існуючі недоліки сучасної державної політики управління розвитком електронного урядування в Україні.
7. Основні характеристики англо-американської, континентально-європейської та азійської моделей електронного урядування.
8. Основні механізми публічного управління розвитком електронного урядування.
9. На якому етапі розвитку знаходиться зараз система електронного урядування України? Обґрунтуйте відповідь з позиції різних підходів до визначення етапів розвитку електронного урядування.
10. Законодавчі основи політики розвитку інформаційного суспільства України.
11. Як е-демократія сприяє прозорості дій влади та який інструментарій це забезпечує?
12. Правова основа розроблення та реалізації Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні.
13. Переваги застосування е-демократії.
14. Напрями розвитку електронного урядування, що охоплюються механізмами Зеленої та Білої книги державної політики у сфері електронного урядування в Україні.
15. Виклики впровадження електронної демократії.
16. Механізм державних цільових програм. Переваги і недоліки цього механізму.
17. Чи може діяти е-демократія в недемократичних суспільствах? Обґрунтуйте Вашу позицію.
18. Документи розвитку інформаційного суспільства ЄС, що є ключовими для впровадження в українське національне законодавство.
19. Як е-демократія сприяє прозорості дій влади та якій інструментарій це забезпечує?
20. Моделі розвитку інформаційного суспільства, що можна виділити в рамках ЄС.
21. Інструменти електронної демократії.
22. Характеристики континентально-європейської моделі електронного урядування.
23. Як інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) в сучасних умовах швидкого технологічного розвитку людства стають каталізатором радикальних змін у житті суспільства?
24. Принципи англо-американської концепції електронного урядування.
25. У чому різниця в трактуванні понять «електронний уряд» та «електронне урядування»?
26. Інформаційно-комунікаційні інструменти, що дозволяють нейтралізувати політичні, економічні, соціальні, організаційні фактори виникнення корупції в органах публічної влади.
27. Основні види (сектори) взаємодії в електронному урядуванні.
28. Застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в межах реалізації антикорупційних заходів.
29. Які очікування щодо запровадження електронного урядування?
30. Сфери діяльності органів публічної влади, що можуть вважатися найбільш корумпованими.
31. Можливі наслідки впровадження електронного урядування.

32. Складнощі з поінформованістю населення про проблеми країни, регіону, населеного пункту. Шляхи їх вирішення та можливі форми участі громадян у вирішенні суспільно-значущих питань.
33. Основні нормативно-правові акти у сфері інформатизації та розвитку електронного урядування, що визначають концептуальні засади розвитку електронного урядування?
34. Приклади технологій електронного урядування та електронної демократії, що направлені на мінімізацію корупційних чинників.
35. Головна мета, що закладена в Національній програмі інформатизації.
36. Основні блоки інформації та інструменти, що використовуються на веб-порталах використання публічних коштів.
37. Законодавчі основи політики розвитку інформаційного суспільства в Україні?. Що стало правовою основою розроблення та реалізації Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні?
38. Основні цілі створення державної системи електронних звернень.
39. Завдання, що були визначені в Концепції розвитку електронного урядування в Україні.
40. Приклади систем електронних петицій у світі. Їх порівняння з вітчизняним досвідом.
41. На скільки етапів була розрахована реалізація Концепції розвитку електронного урядування в Україні. Результати реалізації?
42. Основні складові інформаційної інфраструктури е-урядування та е-демократії у сфері запобігання корупції.
43. Інструменти е-демократії, що можна використовувати у процесі вироблення політики?
44. Найбільш дієві складові інформаційної інфраструктури е-урядування та е-демократії у сфері запобігання корупції. Відповідь обґрунтуйте.
45. Аргументи, що можуть заперечити твердження, що розвиток е-демократії насамперед залежить від технологічних чинників.
46. Основні інформаційні ресурси офіційних сайтів органів публічної влади у сфері запобігання корупції.
47. Як і чому історичні умови та традиції держави, форми правління, рівень розвитку громадянського суспільства і економіки впливають на залучення громадян до вироблення політики?
48. Основні інформаційні ресурси сайтів громадських організацій у сфері запобігання корупції.
49. Способи оцінювання е-залучення громадян у вироблення політики на місцевому, регіональному та загальноукраїнському рівнях.
50. Чинники впливу відкритих даних на процеси у сфері запобігання корупції.
51. Інструменти е-демократії, що використовуються у країнах ЄС.
52. Діагностика складових національної інформаційної політики, що дозволяє визначити рівень розвитку інформаційного суспільства.
53. Кращі іноземні практики – приклади використання інструментів е-демократії.
54. Індикатори, що визначають «Індекс мережевої готовності».
55. Основні принципи Організації економічної співпраці та розвитку стосовно активізації участі громадян у політиці.
56. Субіндекси, що визначають глобальний інноваційний індекс.
57. Інструменти електронної демократії, що використовуються у е-парламенті.
58. Структура індексу розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.
59. Сутність е-правосуддя.
60. Сукупність індикаторів, що складають Національну систему індикаторів оцінки розвитку інформаційного суспільства.

А.2. Типові задачі

А.2.1. Оберіть країни для вивчення досвіду та виконати такі завдання:

- ознайомитися з технологією реєстрації фізичних та юридичних осіб;

- ознайомитися з порядком отримання електронного цифрового підпису; провести обговорення: які нормативні та технічні підстави необхідні для запровадження подібного сервісу в Україні.

Зверніть увагу на:

- оформлення порталу, його сприятливий інтерфейс;
- навчальні демо-ролики щодо реєстрації громадян на порталі;
- ознайомтеся з каталогом послуг за відомствами, категоріями та життєвими ситуаціями;
- порівняйте портали е-урядів.

Оцінити зручність, доступність та інформативність порталів.

А.2.3. Здійсніть порівняльний аналіз документів, що регулюють процеси формування та здійснення е-урядування та е-демократії в зарубіжних країнах із відповідними документами України.

А.2.4. Узагальніть інформацію з Інтернету щодо результатів виконання зазначених документів і зробіть висновки стосовно доцільності врахування зарубіжного досвіду.

А.2.5. Класифікуйте чинну нормативно-правову базу впровадження електронного урядування за їх правовим статусом та видом документа. Визначте найбільш вагомі для розвитку електронного урядування нормативно-правові акти.

Приклад:

Закони України	Укази Президента України	Постанови КМУ	Розпорядження КМУ	Накази ЦОБВ
1.	1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.	2.

Під час виконання завдання для пошуку нормативно-правових документів можна використовувати як сайти Президента України www.prezident.gov.ua, Верховної Ради України www.rada.gov.ua та Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua, так і інші інформаційно-пошукові сервіси.